

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В. О. Сухомлинського
Кафедра початкової освіти

2026

№ 16

МЕТОДИЧНИЙ ВІСНИК КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

*Інновації у початковій освіті: досвід, виклики
сьогодення, перспективи*

МИКОЛАЇВ
2026

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

**Навчально-науковий педагогічний інститут
імені В. О. Сухомлинського**

Кафедра початкової освіти

МЕТОДИЧНИЙ ВІСНИК КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ВИПУСК 16

***Інновації у початковій освіті: досвід, виклики
сьогодення, перспективи***

**за матеріалами наукових досліджень
(м. Миколаїв, Україна, 2026 р.)**

**МИКОЛАЇВ
2026**

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (протокол №9 від 12.05.2026 р.).

Редактор (заг.):

Якименко С. І. – д. пед.н., проф., завідувачка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Редакційна колегія:

Білявська Т. М. – к.філ.н., доц., доцентка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Бреславська Г.Б. – к.пед.н., ст.викладачка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Михальченко Н. В. – к.психол.н., доц., професорка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Мозговий В.Л. – д. пед.н., проф. кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Тимченко А. А. – к.пед.н., доц., доцентка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Філімонова Т. В. – к.пед.н., доц., доцентка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Відповідальна за випуск:

Філімонова Т. В. – к.пед.н., доц., доцентка кафедри початкової освіти Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського

Рецензенти:

Т. С. Зорочкіна, докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Р. П. Вдовиченко, кандидатка педагогічних наук, доцентка, в.о. директорки ВСП «Фаховий коледж Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова»

«Методичний вісник» – журнал, спрямований на інформування населення про розвиток інноваційних педагогічних систем в освіті (свідомство про Державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації. – Серія МК № 564-60/Р від 25.01.2008 р.; засновник – Білюк О. Г.)

I 66 Інновації у початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: за матеріалами наукових досліджень (м. Миколаїв, Україна, 2026 року). *Методичний вісник* кафедри початкової освіти / за заг. ред. д.пед.н., проф. С. І. Якименко. Випуск 16. Миколаїв: Національний університету кораблебудування імені адмірала Макарова, 2026. 168 с. (Електронний збірник)

До збірника включені тези з актуальних питань початкової освіти, які підготовлені викладачами та студентами ЗВО. Тематика доповідей відповідає напрямку роботи кафедри початкової освіти: професійна підготовка вчителів початкових класів ЗЗСО, розвиток особистості здобувачів початкової освіти у Новій українській школі.

Матеріали збірника адресовані викладачам і студентам ЗВО II-IV рівня акредитації, педагогічним працівникам шкіл I ступеня та закладів дошкільної освіти, а також усім, хто цікавиться питаннями навчання й виховання дітей молодшого шкільного віку.

ЗМІСТ

<i>Андрущенко Альона</i> ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	7
<i>Бабяк Тетяна</i> ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА НА УСПІШНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	13
<i>Білявська Тетяна</i> ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	20
<i>Бондар Катерина</i> ДИТИНОЦЕНТРИЗМ ЯК СВОЄРІДНИЙ СВІТОГЛЯД ЩОДО ВИХОВАННЯ ДИТИНИ.....	22
<i>Бреславська Ганна</i> ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВОЛОНТЕРСТВА ЯК ІННОВАЦІЙНОГО НАПРЯМУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	28
<i>Булаковська Ангеліна</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ.....	34
<i>Бурлака Євгеній</i> ІГРОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	41
<i>Думанська Антоніна, Бреславська Ганна</i> ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ.....	46

<i>Звірянська Анастасія</i>	
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕСТІ ОСВІТНОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	52
<i>Кірюхіна Вікторія</i>	
ІНТЕГРОВАНІ УРОКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	54
<i>Кравчина Анастасія</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ НУШ.....	60
<i>Лазарєва Марина</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	67
<i>Михальченко Ігор</i>	
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	69
.	
<i>Михальченко Наталія</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН РЕФЛЕКСІЇ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	76
<i>Ніженкевич Діана</i>	
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПІДХІД.....	82
<i>Павлова Катерина</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	88
<i>Пономаренко Анастасія</i>	
ДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	90

<i>Подлінець Катерина</i>	
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	93
<i>Прокопчук Софія</i>	
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	98
<i>Рябчук Роман</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ....	104
<i>Телеганова Аліна</i>	
ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РЕТРОПЕРСПЕКТИВ.....	110
<i>Тимченко Алла</i>	
АНАЛІЗ ДИДАКТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В РАКУРСІ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	116
<i>Тимченко Алла, Шимкова Вікторія</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	123
<i>Трач Софія</i>	
ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ (6–10 РОКІВ).....	130
<i>Феленюк Софія</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «МІКРОФОН» НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	136

<i>Філімонова Тетяна</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».....	139
<i>Хан Катерина</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА.....	146
<i>Чіркіна Валерія</i> РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В НУШ.....	150
<i>Шапочка Вячеслав</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СУПРОВОДУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ.....	156
<i>Якименко Світлана</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	161

Ганна БРЕСЛАВСЬКА,
*к. пед. н., старша викладачка кафедри початкової освіти
Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВОЛОНТЕРСТВА ЯК ІННОВАЦІЙНОГО НАПРЯМУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується переорієнтацією на цінності гуманізму, демократизації та дитиноцентризму, що визначає необхідність пошуку ефективних шляхів формування соціально

активної, відповідальної особистості. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження інноваційних підходів, спрямованих на поєднання навчання і виховання, серед яких волонтерська діяльність посідає важливе місце як засіб соціалізації молодших школярів.

У науковому дискурсі волонтерство трактується як форма добровільної, безкорисливої діяльності, спрямованої на задоволення соціально значущих потреб суспільства та розвиток особистості через активну участь у суспільно корисній діяльності. Воно розглядається як важливий соціокультурний феномен, що поєднує в собі цінності гуманізму, солідарності, взаємодопомоги та відповідальності, сприяючи формуванню активної громадянської позиції особистості.

З педагогічної точки зору волонтерство виступає ефективним інструментом формування морально-етичних якостей, громадянської відповідальності та соціальної компетентності особистості. Його виховний потенціал полягає у створенні умов для набуття учнями досвіду соціальної взаємодії, розвитку емпатії, толерантності, здатності до співпраці та взаємопідтримки. Участь у волонтерській діяльності сприяє усвідомленню соціальної значущості власних дій, формує готовність до допомоги іншим і відповідального ставлення до суспільних процесів.

Особливо важливим є впровадження елементів волонтерства у початковій школі, де закладаються основи ціннісних орієнтацій особистості. У цьому віці волонтерська діяльність має бути адаптована до вікових особливостей дітей і реалізовуватися у формі доступних і зрозумілих видів діяльності, що сприяють формуванню позитивного соціального досвіду. Таким чином, волонтерство виступає не лише засобом соціального виховання, але й важливим компонентом освітнього процесу, що забезпечує гармонійний розвиток особистості дитини.

Теоретичні засади впровадження волонтерства в освітній процес початкової школи ґрунтуються на положеннях гуманістичної педагогіки, компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів. Гуманістична педагогіка визначає пріоритет особистості дитини, її цінностей, потреб і прав, акцентуючи увагу на необхідності створення умов для її гармонійного розвитку, самореалізації та соціалізації.

У працях І. Беґа, В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі обґрунтовується важливість виховання в учнів здатності до співчуття, емпатії, взаємодопомоги та відповідального ставлення до інших, що становить основу волонтерської

діяльності [1; 3]. Зокрема, В. Сухомлинський наголошував на значенні виховання доброти, чуйності та гуманного ставлення до людей як ключових характеристик особистості, що формується в процесі активної діяльності та соціальної взаємодії.

Компетентнісний підхід розглядає волонтерство як ефективний засіб формування ключових компетентностей, зокрема соціальної та громадянської, що передбачає здатність особистості до співпраці, участі в суспільному житті та відповідального прийняття рішень. Діяльнісний підхід акцентує увагу на активній участі учнів у практичній діяльності, що сприяє засвоєнню соціального досвіду, формуванню життєвих навичок і розвитку особистісних якостей.

Особистісно орієнтований підхід передбачає врахування індивідуальних особливостей кожної дитини, її потреб, інтересів і можливостей, що забезпечує створення умов для самовираження та розвитку внутрішнього потенціалу. У цьому контексті волонтерська діяльність виступає ефективним засобом поєднання навчання і виховання, оскільки дозволяє учням на практиці реалізувати соціально значущі дії, усвідомити їхню цінність і сформувати відповідне ставлення до навколишнього світу.

Таким чином, теоретичні засади впровадження волонтерства в початковій школі визначають його як комплексний педагогічний інструмент, що забезпечує формування соціально зрілої, відповідальної та гуманної особистості.

Компетентнісний підхід визначає волонтерство як ефективний засіб формування ключових компетентностей, зокрема соціальної та громадянської, ініціативності та підприємливості, а також уміння вчитися впродовж життя. Участь у волонтерській діяльності сприяє розвитку здатності учнів до співпраці, комунікації, відповідального прийняття рішень і вирішення життєвих ситуацій, що є важливими складниками компетентнісної освіти.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, одним із ключових результатів навчання є сформованість уміння взаємодіяти в соціумі, брати участь у колективній діяльності, проявляти відповідальність, ініціативність і активну життєву позицію [2]. Саме волонтерська діяльність створює практичні умови для реалізації зазначених результатів, оскільки дозволяє учням застосовувати набуті знання і вміння у реальних життєвих ситуаціях.

Крім того, волонтерство сприяє формуванню досвіду соціальної участі, розвитку лідерських якостей, самостійності та здатності до самоорганізації. Воно забезпечує інтеграцію навчальної та позанавчальної діяльності, що відповідає сучасним вимогам до освітнього процесу, орієнтованого на практичне застосування знань і формування життєвих компетентностей.

Таким чином, у межах компетентнісного підходу волонтерство виступає важливим педагогічним ресурсом, що забезпечує не лише засвоєння знань, а й формування досвіду соціально відповідальної поведінки та активної громадянської позиції учнів.

З урахуванням вікових особливостей дітей молодшого шкільного віку волонтерська діяльність набуває специфічного змісту. Діти 6–10 років характеризуються високою емоційною чутливістю, прагненням до спілкування, схильністю до наслідування та потребою у визнанні. Саме тому залучення їх до елементарних форм волонтерства сприяє формуванню позитивного досвіду соціальної взаємодії та розвитку моральних якостей.

Практична реалізація волонтерської діяльності в початковій школі здійснюється через різноманітні форми, адаптовані до вікових можливостей учнів. Серед них варто виокремити участь у благодійних акціях, екологічних ініціативах, допомогу однокласникам, організацію тематичних заходів, створення соціально орієнтованих проєктів. Важливим є те, що така діяльність має бути добровільною, доступною та емоційно привабливою для дітей.

Інноваційність волонтерства в освітньому процесі полягає у його органічній інтеграції з навчальною діяльністю, використанні проєктного підходу, інтерактивних методів навчання та сучасних цифрових технологій. Такий підхід забезпечує практичну спрямованість освітнього процесу, поєднання теоретичних знань із реальним соціальним досвідом учнів. Залучення молодших школярів до волонтерської діяльності сприяє формуванню цілісного уявлення про соціальні процеси, розвитку соціальної відповідальності та усвідомленню власної ролі в суспільстві.

Використання проєктних технологій у поєднанні з волонтерською діяльністю дозволяє учням самостійно визначати проблеми, шукати шляхи їх вирішення, працювати в команді та презентувати результати своєї діяльності. Інтерактивні методи навчання, зокрема рольові ігри, дискусії, квести, створюють умови для активної взаємодії, розвитку комунікативних умінь і критичного мислення. Застосування цифрових технологій розширює

можливості організації волонтерських ініціатив, сприяє розвитку інформаційної грамотності та підвищує зацікавленість учнів у діяльності.

Важливу роль у реалізації волонтерської діяльності відіграє педагог, який виступає організатором освітнього середовища, фасилітатором і наставником. Його професійна діяльність спрямована на створення умов для активної участі учнів у соціально значущій діяльності, підтримку їхніх ініціатив, формування мотивації до волонтерства та розвиток рефлексивних умінь.

Педагог забезпечує педагогічний супровід волонтерської діяльності, координує взаємодію між учнями, батьками та громадою, сприяє формуванню позитивного емоційного клімату та атмосфери довіри. Водночас він допомагає учням усвідомити значущість власної діяльності, оцінити її результати та сформувані ціннісні ставлення до соціальної взаємодії.

Таким чином, інноваційні підходи до організації волонтерства в початковій школі забезпечують не лише ефективність освітнього процесу, але й створюють умови для формування соціально активної, відповідальної та свідомої особистості.

Водночас впровадження волонтерства як інноваційного напрямку в освітній процес супроводжується низкою викликів, що потребують системного педагогічного осмислення. До них належать недостатній рівень готовності педагогів до організації волонтерської діяльності, зокрема брак відповідних методичних знань і практичних навичок; обмеженість матеріально-технічного та ресурсного забезпечення; відсутність чітко розроблених методичних рекомендацій щодо інтеграції волонтерства в освітній процес початкової школи. Важливим чинником є також необхідність активного залучення батьків і представників громади, що забезпечує соціальну підтримку та підвищує ефективність реалізації волонтерських ініціатив.

Крім того, впровадження волонтерської діяльності вимагає врахування вікових та психологічних особливостей молодших школярів, адаптації змісту та форм діяльності до їхніх можливостей, що є важливою умовою уникнення перевантаження та збереження позитивної мотивації до участі в соціально корисній діяльності.

Ефективність волонтерської діяльності забезпечується за умов системності, педагогічної доцільності та послідовності її впровадження. Важливе значення має організація партнерської взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, зокрема учнями, учителями, батьками та представниками громади. Не менш значущим є створення емоційно сприятливого освітнього

середовища, яке забезпечує психологічний комфорт, підтримує ініціативу учнів та сприяє розвитку їхньої соціальної активності.

Таким чином, подолання зазначених викликів і дотримання визначених педагогічних умов є необхідною передумовою ефективного впровадження волонтерства як інноваційного напрямку в початковій школі.

Результати впровадження волонтерської діяльності в освітній процес свідчать про її суттєвий позитивний вплив на розвиток особистості молодших школярів. Зокрема, спостерігається формування емпатії, толерантності, відповідальності, соціальної активності, розвиток комунікативних умінь і здатності до співпраці. Участь у волонтерських ініціативах сприяє набуттю учнями досвіду соціальної взаємодії, усвідомленню значущості власних дій та формуванню готовності до відповідальної поведінки в суспільстві, що є важливою передумовою їхньої успішної соціалізації.

Крім того, волонтерська діяльність позитивно впливає на емоційно-ціннісну сферу особистості, сприяє розвитку моральних якостей, формуванню гуманістичних переконань і стійких соціальних установок. Вона забезпечує поєднання пізнавального, емоційного та діяльнісного компонентів розвитку, що підсилює ефективність освітнього процесу та сприяє гармонійному становленню особистості учня.

Таким чином, волонтерство як інноваційний напрям у початковій школі виступає ефективним засобом формування соціально зрілої, відповідальної та активної особистості, здатної до конструктивної взаємодії та участі в суспільному житті. Його впровадження забезпечує інтеграцію навчання і виховання, розвиток ключових компетентностей, формування ціннісних орієнтацій учнів та відповідає сучасним вимогам до організації освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою науково обґрунтованих моделей організації волонтерської діяльності в початковій школі, удосконаленням підготовки педагогів та розширенням практик взаємодії школи з громадою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. Київ: МОН України, 2018. 37 с.

3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1977. 382 с.
4. Концепція Нової української школи. Київ: МОН України, 2016. 40 с.
5. Кремень В. Г. Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи. Київ : Грамота, 2019. 304 с.
6. Міністерство освіти і науки України. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 08.04.2026).
7. UNICEF Ukraine. Освіта та розвиток дітей в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine> (дата звернення: 08.04.2026).
8. OECD. Education in Ukraine: policy and practice. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 08.04.2026).
9. VoxUkraine. Реформи освіти та розвиток волонтерства в Україні. URL: <https://voxukraine.org> (дата звернення: 08.04.2026).
10. Освітній портал «Нова українська школа». Інновації в початковій освіті. URL: <https://nus.org.ua> (дата звернення: 08.04.2026).

За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на літературні джерела та інші відомості відповідають автори публікацій.

Запрошуємо до співпраці.